

[Rahbæk Møller]

melige vilkår, og at mange er drevet ud i helt uoverskuelige gældsbyrder.

Det er problemer, der er skabt af højrefløjen, men det er et bredt flertal i Folketinget, der nu prøver at løse problemet. Det er selvfølgelig et kompromis, vi er nået frem til; det er ikke tilfredsstillende på alle punkter for os heller. Der er tale om en tilbagebetalingsordning på 15 år. Vi havde foretrukket 10, og vi havde gerne ønsket mere faste kriterier for, hvornår man skal betale tilbage. Vi synes, det er en menneskeret at kende sine forpligtelser, så man kan betale enhver sit og derefter disponere frit over det, der er tilbage; her må folk gå i en vis usikkerhed i et antal år.

Men der er også gode ting i dette forlig, og derfor vil vi stemme for det. Først og fremmest skabes der en ligestilling mellem folk i de private pengeinstitutter og Hypotekbanken, der sættes en endelig grænse for, hvor længe folk skal betale, der indføres et meget væsentligt begreb, nemlig »passende rater i forhold til tilbagebetalingsevnen«, og der gives nogle kriterier i form af eksempler på, hvad man kan forvente af folk. Jeg skal lige nævne, at disse eksempler er, at der for en jurist typisk vil være tale om en månedlig nettoydelse på 1.000 kr. og for en skolelærer på 500 kr. Det svarer til 15–18 pct. af den del af indkomsten, der overstiger dagpenge-niveauet. Endvidere sikres det, at folk i håbløse tilfælde straks kan få gældssanering, og der åbnes mulighed for, at studiegæld kan behandles ved skifteretterne.

Jeg vil gerne give nogle råd til folk – det ene er, at de tager rentetilskuddet. Vi ved, at der er masser af mennesker, der ikke har gjort det i dag, og det kan der være to grunde til: den ene er, at gældsposten er uoverskuelig og folk ikke vil ulejlige sig med at søge mindre beløb. Dem vil vi selvfølgelig ikke opfordre til at ændre adfærdsmønster, men der er også nogle, der ikke har taget det, fordi hele situationen virkede uoverskuelig, og fordi det forekom dem urimeligt at søge om penge fra staten til at betale en gæld, som staten under alle omstændigheder ville komme til at betale størstedelen af. Der er også nogle, der simpelt hen ikke har kunnet få dem, fordi de ikke har været i stand til at træffe en tilbagebetalingsaftale, og endelig har der været en administrativ praksis i Hypotekbanken, der gjorde, at folk, der fik ren-

tetilskud, fik mindre disponibel indkomst; dette sidste blev ændret.

Det, der nu sker, når vi indfører begrebet »passende rater i forhold til tilbagebetalingsevnen«, vil være, at alle kan søge disse rentetilskud og få glæde af dem, og så er det en god hjælp, og jeg opfordrer folk til at gøre det, også fordi der ved en gældssanering bliver lagt vægt på, om folk har gjort en indsats for at tilbagebetale gælden, herunder også om de har taget rentetilskuddet.

Det andet, jeg vil opfordre folk til, når vi nu indfører begrebet »passende rater i forhold til tilbagebetalingsevnen«, er at undersøge, hvordan deres pengeinstitut og Hypotekbanken fortolker dette begreb. Det gælder måske især folk, der i dag klarer sig på grund af selvmordsløsningen – man kan se, om et par år går det galt – at de skal undersøge, hvordan denne lov fortolkes.

Jeg vil også godt opfordre Hypotekbanken til at ændre praksis; på ét punkt har vi som sagt allerede pålagt dem at gøre det, men der er andre uheldige forhold; hvis f.eks. folk må erkende, at deres bank ikke vil påtage sig at vurdere, hvad der er passende rater, og derfor søger over i Hypotekbanken, bør Hypotekbanken selvfølgelig ikke kvittere med at sende en inkassosag; det er der eksempler på at de har gjort i dag. De skal træffe en aftale med folk om, hvad det er rimeligt at tilbagebetale. Det er der eksempler på at de har gjort i dag. Ligeledes: når der er truffet en aftale, skal den selvfølgelig overholdes både fra debitors og fra Hypotekbankens side; Hypotekbanken skal ikke finde på derefter at bryde aftalen f.eks. ved at inddrage overskydende skat.

Der har været nogle uklarheder hos befolkningen, og til en vis grad er det forståeligt, for når det er så bredt et forlig, vil forskellige forligspartier lægge vægt på forskellige dele. Det er der ikke noget mystisk i, men jeg synes, denne debat skal bidrage til at skabe større klarhed.

Jeg vil især hæfte mig ved nogle meget uheldige bemærkninger i Universitetsavisen. Jeg synes, det skal siges herfra, og jeg håber også, ministeren vil sige det, at disse bemærkninger ikke skal tillægges nogen som helst betydning ved fortolkningen af, hvad forliget går ud på. I stedet skal vi hæfte os dels ved, hvad tillægsbetænkningen siger, dels hvad der står i ministerens meget klare